

RODOLJUB

Za oznanila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vin. če se enkrat
tiska; 24 vin. če
se 2krat, in 30 vin.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

21. štev.

V Ljubljani, dne 5. novembra 1903.

XIII. leto.

Ljudski glasovi.

Občinski odbor v Drtiji je dne 11. vinotoka v svoji seji sklenil peticijo, katero je županstvo takoj odposlalo naravnost na deželni zbor, in sicer priporočeno: toda o peticiji ni ne duha ne sluha, in se doslovno tako glasi: »Visoki deželni zbor vojvodine Kranjske v Ljubljani. Občinski odbor v Drtiji pri Moravčah je v svoji seji dne 11. vinotoka sklenil sledečo peticijo in ponižno prosi, da blagovoli visoki deželni zbor isto uvaževati. 1. Uravnava potoka Drtjica. V velikim deževju preplavi voda vse v bližini ležeče travnike in povzroča našemu bednemu kmetu mnogo škode. 2. Preosnova kvanjskih žalo-
stnih učiteljskih, oziroma šolskih razmer. 3. Zahteva, da se našemu ubožnemu ljudstvu ne zapravlja denar radi nepotrebne obstrukcije. Volilna reforma je za naše kmetijske trpine popolnoma brezpomembna.« V Drtiji, dne 11. vinotoka 1903, J. Hušnikar m. p. — Občina Žilče nad Cerknico je bila doslej prava trdnjava klerikalne stranke. Možje te občine so vedno zvesto in zanesljivo volili klerikalne kandidate in na prstih je bilo lahko sešteti glasove, ki so jih dobili narodno-napredni kandidati pri raznih volitvah. Početje klerikalnih poslancev v dež. zboru je predramilo tudi to občino in sklenila je energično peticijo na deželni zbor. Ta peticija se glasi: Visoki deželni zbor! Podpisani občinski odbor obžaluje, da obstrukcija že drugo leto zabranjuje vsako stvarno delovanje v visokem deželnem zboru ter smatra obstrukcijo za skrajno frivolnost in nevarno orožje, katero seka smrtno rane nam ubogim davkoplačevalcem. Občinski odbor želi odkritosrčno, da v visokem deželnem zboru preneha prepir radi volilne reforme, katere mi davkoplačevalci ne potrebujemo ter prosi gg. poslance vseh strank, da prično z rednim delovanjem. Naša občina je dala izdelati načrte za potrebno okrajno cesto Begunje-Sv. Vid, katero bi rabilo 40 vasi ter potrebujemo za izvršitev tega načrta deželne podpore. Visoki deželni zbor naj blagovoli uvaževati resnične in nujne dejanske potrebe nas ubogih davkoplačevalcev ter opusti pogubljivo obstrukcijo, s katero ne pridemo do potrebnega miru. Sicer pa bomo vedeli vpoštevati koristi in delovanje naših sedanjih zastopnikov v dež. zboru o priliki novih volitev. — Občinski odbor občine Žilče, dne 22. oktobra 1903. — (L. S.) J. Ponikvar, župan. Anton Žnidaršič, Janez Doles, Andrej Rat, svetovalci. Fr. Ponikvar, Janez Lah,

Ivan Koščak, Pavle Tekavec, Makovec, Janez Klančar, Janez Jakopin, Jakob Prhaj.

Slovenščina izgnana izpred koroških sodišč!

Ko je dr. Brejc na odvetniškem shodu povdarjal, da je iz zanesljivega vira poizvedel, da je izšla — od kod in od koga, se ni dalo eruirati — neka tajna naredba, ki prepoveduje razpravljati s slovenskimi odvetniki in z nemščine večšimi slovenskimi strankami pred koroškimi sodišči v slovenskem jeziku, je ta vest vzbudila splošno začudenje in opravičeno ogorčenje.

Dasi je vlada napram nam Slovencem v zadnjem času pokazala odkrito svojo nam naravnost sovražno tendenco, da je vsak še tako krivični nastop zoper nas pri njej mogoč, vendar si ni nikdo takrat mogel prav misliti, da bi se vlada, če tudi nam skrajno nenaklonjena, dala zapeljati k takemu naravnost brutalnemu in v nasprotju z vsemi veljavnimi zakoni in odredbami stoječemu koraku!

Včerajšnja brzojavka iz Celovca je nas bolje poučila. Vest, katero nam je prinesla, je obupna in mora v vsakomur, ki ima le še količjak narodnega ponosa in narodnega čustva v sebi, vzbuditi najsilnejše ogorčenje. Človeku bi zavrela kri, ako pomisli, kako ravnodušno se teptajo naše po zakonih nam zajamčene pravice baš od organov, ki bi bili poklicani pazno in odločno čuvati pravico in resnico!

Na Koroškem je torej Slovenec postal popolnoma brezpraven, odrekle so se mu najprimitivnejše pravice in hoče se ga narodno uničiti in zadušiti in sicer pod patronanco one vlade, ki se vedno sklicuje na svojo pravičnost in pravicoljubnost. Kdo je izdal ono tajno naredbo, ki meče slovenski jezik izpred praga koroških sodišč? Kaže se, da jo je izdal grof Gleispach z vednostjo in s posebnim privoljenjem ministrskega predsednika Koerberja! Čemu sicer molči na brzojavko z odvetniškega shoda, v kateri se zahteva, da se pojasni, kdo je izdal ono tajno naredbo, in se odločno tirja, da se ta vsem načelom pravosodstva nasprotujoča naredba nemudoma odpravi?

Sedaj je jasno, da se je vlada docela udala nemškemu pritisku in da hoče napraviti na Koroškem s slovenskim jezikom »tabula rasa«. To se pa sigurno vrši, ako ne vsled posebne direktive, pa vsaj z vednostjo osrednje vlade, ki je s tem, da ni na brzojavko, zahtevajočo odpravo onega tajnega jezikovnega ukaza, ničesar storila in ničesar ukrenila, prevzela na se odgovornost

za vsa ona krivična dejanja in na njo pada vsled tega tudi odij, da je ono naredbo sama povzročila, ali pa vsaj naročila. Z vlado, z vodjo pravosodnega ministrstva dr. Koerberjem, smo si torej na jasnem!

Vlada sama je nam napovedala boj, neizprosni boj na celi črti, ona in ista vlada, ki se je nam doslej vedno hlinila prijazno in naklonjeno.

Justitia regnorum fundamentum — pravica je temelj držav, pri nas pa baš oni krogi, ki bi imeli varovati ta temelj, z največjo hladnokrvnostjo teptajo v blato pravico in kršijo one državne osnovne zakone, ki izvirajo iz pravicoljubnosti in zagotavljajo vsakemu državljanu ravnopravnost in pravičnost! Mi Slovenci smo se dosihdob preveč zanašali na pravičnost vladajočih organov, zato smo tudi želi toliko neuspehov. Postopanje vlade na Koroškem z nami in z našim slovenskim jezikom nam je moralo odpreti oči. Vlada sama se je zvezala z našimi najljutejšimi sovragi in deluje z vsemi sredstvi na našo pogibelj, to smo sedaj uvideli dovolj jasno.

Take zaušnice nam še ni zadala nobena vlada, kakor Koerberjeva, tako krvavo žaljeni še nismo bili nikoli v svojih najsvetejših čutilih kakor to pot. Gnev in srd nam navdaja srce, ko vidimo, da se nam ponižnim Slovencem, ki smo dosihdob vedno rade volje žrtvovali kri in življenje za ono širšo domovino, ki nas je v zahvalo zato vedno le tepla in poniževala, odreka takorekoč pravica do eksistence, da se nas hoče napraviti kot brezpravno rajo, kot državljane z dolžnostmi, a brez pravic. Nam je prav, da se nas hoče na ta način potisniti ob steno. To bo nas marsičesa korenito ozdravilo in rodilo bo tak odpor, da si ga bo vlada zapomnila!

Zato Slovenci, kar nas čuti narodno, kar nas umeje velikost razžalitve, katero nam je zalučila vladav obraz, kvišku vsi! Napočil je za nas odločilni dan; boj na življenje in smrt se pričinja! Torej vsi na krov, na branik. Kot eden mož se moramo dvigniti proti nemškemu in vladnemu nasilstvu! Oholi German je že stopil z nogo na tilnik našim koroškim bratom, na pomoč, hitimo jim pomagati!

Turško kljubovanje.

Že zopet išče Turška izhoda iz zagate, v katero so jo ugnale reformne zahteve Avstro-Ogrske in Rusije. V ta namen je seveda turška vlada izjavila, da predložene re-

forme niso sprejemljive. Obenem je napovedala, da pošlje velesilam protest. Dotlej, da se napovedani protest tudi res izvede, in da velesile zopet odgovorijo, dobila bi Turška časa dovolj za svoje tajne naklepe. Dobro pozna sultanova vlada neslogo in ljubosumnost velesil. Nekaj bo obljubila storiti — storila seveda ne bo — drugo pa bo odklonila. Ne manjka Turkom v ta namen nikoli tajnih in »nesebičnih« svetovalcev. V sedanjem macedonskem vprašanju jih je iskati deloma ob Reni deloma pa tudi v Rimu. Sicer bi bil že pač čas, da bi se cela Evropa ne pustila več iz trhle Turčije za nos voditi, saj pravni čut bi se moral že davno upreti taki neodkriti in nepošteni igri. Zato je bila menda res srečna misel, ki jo je sprožil neki ruski list, naj bi se sklical kongres za revizijo berlinske pogodbe. Na tem kongresu pa bi ne govorile edine besede le takozvane evropske velesile, temuč v prvi vrsti vse vlade na Balkanu. To bi res bilo edino sredstvo, rešiti balkanske Slovane iz pretesnega objema Turške in za nje vnetih velesil. To drezanje in cincanje se mora že zdeti celo sami Turški znak slabosti in neodločnosti. Saj, ako so imele velesile leta 1878. pravico se vmešavati v turške notranje zadeve, zakaj bi ne bilo mogoče danes z nekaj več odločnosti.

Navidezno so pritrdile razun Italije vse velesile avstro-ruskim reformnim načrtom. Zadnja se je oglašila Francoska kot posledica poto-
vanja grofa Lambsdorffa v Pariz. In vendar se sultan odločno zoperstavlja prvi in drugi točki, namreč imenovanju ruskega in avstrijskega konzularnega agenta za pobočnika vrhovnemu poveljniku Hilmi paši in o reorganizaciji orožništva pod evropskim generalom. Sultan bi pa ne upal nasprotovati, ko bi bilo pritrjevanje vseh velesil reformnim načrtom resnično.

Svetovna zveza vseh Germanov.

Ideja, da bi se združili vsi germanski narodi čim tesneje med sabo, pridobiva v zadnjem času tako v stari Evropi, kakor v Ameriki vedno več pristašev. Amerikanci s svojim predsednikom Rooseveltom, Angleži pod vodstvom Chamberlaina in Nemci pod protektoratom Viljema, vse navdaja ena in ista želja, ustvariti mogočno germansko svetovno ligo. Najuglednejši angleški in nemški politiki in učenjaki so se že zavzeli za ta načrt in razvili za to idejo velikansko agitacijo — na čelu jim Mommsen z nemške in publicist Lecky z angleške strani.

Teodor Mommsen je nedavno tega priobčil v uglednem mesečniku

»The Independent Review« pod naslovom »Nemec Angležem« poziv, v katerem kliče obema narodoma naj pozabita stara medsebojna nasprotja, naj odložita protistransko nezauupnost in naj se združita v trdno zvezo, ki bo tembolj nerazdružljiva, ker imajo tako Angleži, kakor Nemci eno in isto kulturno misijo.

Kakor se Mommsen navdušuje za nemško-angleško zvezo, takisto vnetje Lecky za angleško-severno-amerikansko ligo. Dasi loči Anglijo in združene države veliko gospodarsko nasprotje, vendar združuje v duševnem in nrvstvenem oziru oba naroda nerazdružljivo skupni jezik in literatura, kakor tudi vobče enotno versko naziranje. Obema narodoma so skupni isti ideali, isti politični takt in kakor umé Angleži s previdno politiko vladati deželo Faracnov in Indijo, takisto znajo tudi Amerikanci spretno — asimilovati v eno mogočno in enotno narodno državo vse one raznolične narode, katere usoda vrže na amerikansko obal. Združitev in edinstvo obeh, isti jezik govorečih ras se bo tem ložje dalo izvršiti, ker so obema narodoma skupni isti interesi, iste simpatije in isti nazori. —

Kakor se torej kaže je ideja splošne germanske svetovne zveze že res stopila na političen horizont in zavzela že skoro določno obliko, ki se zlasti javlja v sporazumljenja Angležev in Nemcev.

Ta pojav pangermanske združitve ne bode nobenega računajočega politika, ki upošteva tok časa, presenetil. Podlaga je dana v to in nikdo ne bode mogel tega preprediti. To dejstvo naj bi bilo nam Slovanom glasen in krepak »memento«, da vočigled germanske nevarnosti, ki nam sigurno preti iz take zveze, opustimo vsa medsebojna nesoglasja in nasprotstva ter stopimo edinstveno, združeni po vseslovanski ideji in slovanski vzajemnosti v konkurenco s to nemško-angleško zvezo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju.

Deželni zbori.

Obstrukcija v štajerskem deželnem zboru. Tudi v štajerskem deželnem zboru se je začela obstrukcija zaradi volilne reforme. Kaka so nasprotovanja nemške ljudske stranke in veleposestnikov, še ne vemo. Graški listi trdijo, da so le »neznatna podrobna vprašanja«, češ, da so se sporazumele vse stranke v tem, da se mandati v kmečkih občinah pomnožijo za štiri, deželni odbor za dva mandata, a 7 novih mandatov 4. kurije se razdeli tako, da dobe mesta in trgi, štiri, kmečke občine pa tri mandate. Toda bodisi kakor že, dejstvo je, da so Slovenci, nemški klerikalci in »bauernbundlerji« nezadovoljni ter so začeli obstrukcijo. Zbornica je bila ob 12. uri komaj šele sklepna. Takoj k prvemu predlogu glede spremembe zakona o naravnih oskrbovališčih je predlagal poslanec baron Rokitsky glasovanje po imenih. Isto se je ponovilo tudi pri predlogih o pomnožitvi zdravnikov v deželni norišnici v Feldhofu

(predlagal kler. Kren) in o novih zgradbah oziroma prezidavah pri sadje- in vinorejski šoli v Mariboru (predlagal posl. Vošnjak). Zadnje glasovanje je trajalo pol ure, nakar se je seja za eno uro prekinila ter so se začela pogajanja med strankami; pogajanja pa so ostala brezvspešna. Po odmoru se je prva točka mirno razpravljala. Sklenilo se je, da ustanovi deželni odbor častne diplome, ki jih dobe člani požarnih bramb po 25 letnem sodelovanju. Tudi se izposluje v ta namen državna kolajna, ki se bo smela javno nositi.

Posl. baron Rokitsky se je oglasil k besedi ter povedal, da mu je deželni odbornik pl. Feyrer zaklical pri prvem poimenskem glasovanju glasno: »Vi hočete biti svobodomiselnem nemška kmečka stranka in se vežete s klerikalci in Slovenci! Pfuj hudič!« Proti temu se govornik najodločneje zavaruje. Izjavi, da njegova stranka kot svobodomiselnem in nemška prevzame odgovornost za to, kar stori in pusti ter bo svoje postopanje tudi opravičila pred volilci. Predsednika prosi, naj ukori odbornika Feyrerja. Deželni glavar grof Attems je izjavil, da ni slišal dotične opazke.

Posl. dr. Jurtela je izjavil, da mora v imenu svoje stranke tudi nastopiti proti omenjenemu medklicu. Med omikanci nina vada komu predpisovati, s kom sme občevati. Njegova stranka je sicer majhna, pa ravno tako izvoljena kakor večina. Tudi ne zapopade, zakaj bi bila njegova stranka v tej zbornici okužena, in zakaj bi nemškemu poslancu škodovalo na ugledu in narodnosti, ako občuje s Slovincem. Vsled tega zavrača medklic najodločneje.

Tudi posl. Hagenhofer se je pridružil protestu v imenu svoje stranke. Ni nikak sramota, se vezati s stranko, ki zastopa odločno gospodarske interese kmečkega stanu. Take nazore ima k večemu večina, ne pa volilci njegove stranke. — Feyrer je priznal, da je storil tak medklic. Deželni glavar ga je ukoril zaradi besede »Pfuj hudič«. Koncem seje je interpeliral dr. Dečko v zadevi nekega kanala, dr. Hrašovec pa zaradi obzidave nekaterih rek in potokov.

Koroški deželni zbor se je zopet pečal z jezikovnim vprašanjem pri sodiščih. Posl. pl. Burger je predlagal, naj izreče deželni zbor svoje ogorčenje zaradi obnovljenih poskusov v zadnjem času, da bi se prevrnili stari (?) običaji pri sodiščih glede jezikovne rabe, kar edino odgovarja dejanskim (?) razmeram in praktičnim (?) potrebam prebivalstva. Deželni zbor poziva ministrskega predsednika kot voditelja pravosodnega ministristva, naj nastopi z vso odločnostjo proti poskusom, ki škodujejo (?) pravosodstvu in ljudskemu ter deželnemu blagru. Deželnemu odboru se naroča, da ta sklep izroči

ministrskemu predsedniku in predsedstvu višjega deželne sodišča v Gradcu. — V debati je govoril prav odločno posl. Grafenauer, kako zanemarljivo dežela pouk Slovencev. Posl. Pupovac — »poštenik« klerikalec in Slovan (?) — je imenoval nastopanje dr. Brejca nespačetno nepremišljenost ter je izjavil, da bo glasoval za resolucijo. Posl. pl. Metnitz je predlagal še pristavek, da deželni zbor z ogorčenostjo odklanja popolnoma nepoklicano (?) vmešavanje kranjske trgovinske zbornice in ljubljanskega občinskega sveta v koroške deželne zadeve. Knezoškof Kahn je tudi izjavil, da bo glasoval za predloge. Govorili so še Waldner, Neuner, Kotz, Pleschütz, Breitegger in deželni predsednik, na kar je bila resolucija sprejeta. — Potem se je vnela daljša debata glede pobiranja pristojbin pri novem pokopališču v Celovcu.

Vesel pojav.

Preteklo nedeljo je sklicala srbska samostalna stranka na Hrvatskem v Glini veliko skupščino, na kateri se je sklenila resolucija za ravnopravnost srbskega imena s hrvatskim, pravoslavne cerkve s katoliško, cirilice z latinico in srbske zastave s hrvatsko v kraljevini Hrvatski in Slavoniji. Nadalje so se skupščinarji izrekli za svobodo tiska in zborovanja in za finančno samostalnost Hrvatske in Slavonije. Ta skupščina je vsekakor vesel pojav, ker so se Srbi s svojo zahtevo po finančni samostojnosti Hrvatske znatno približali hrvatski opoziciji, ker so vsi govorniki odkritosrčno povdarjali potrebo srbsko-hrvatskega sporazumljenja in ker so se tega srbskega shoda vdeležili tudi hrvatski rodoljubi, med njimi tudi tajnik osrednjega odbora »Hrvatske stranke prava«, Stjepan Radić! Ako bodo rodoljubi s hrvatske in srbske strani nadaljevali svoje delovanje v tej smeri, bodo se odnošaji med Hrvati in Srbi ublažili in ni izključeno, da se v doglednem času doseže med njimi popolno sporazumljenje, kar bi bilo v interesu vseh Jugoslovanov živo želeli!

Domače in razne novice.

— **Katoliški antialkoholik.** »Slovenec« nas pozivlja, naj ustanovimo svojo družbo treznosti, če nam ne ugaja klerikalna družba. Kar se tiče klerikalne družbe, vemo prav dobro, kaj je njen poglavitni namen: dobivati denar za maše, češ, Boga prosimo, naj ljudi razsvetli, da opuste pijančevanje. In če se pri tem tudi kaj doseže za posvečevanje nedelj, tudi klerikalizmu ne bo na škodo. Nam se pa zdi, da to vse skupaj ne bo nič pomagalo. Nekaj pijače potrebuje vsak človek. Pijančevanje se da omejiti le z podukom, s kar mogoče znatnim podraženjem žganja, in s tem, da se ljudem preskrbi dobro in ceneno pivo. Vse drugo je larifari in sama špekulacija. Klerikalci hočejo

s svojo družbo kovati dobičke celo iz grde razvade našega naroda in zato se za njih družbo nič ne ogrevamo. Svoje družbe pa nam ni treba ustanavljati, ker naši ljudje itak niso udani pijančevanju. Povedali smo že dostikrat, da je pri nas prav v klerikalnih okrajih pijančevanje najbolj razvito, v naprednih okrajih pa se dosti manj pijančuje in nič več, kakor v drugih civiliziranih krajih. Čemu naj bi torej snovali svojo družbo? Na shodu je tudi dr. Krek nekaj kvasil, kar je celo »Slovenec« moral imenovati »originalno misel«. Pravil je, da je inteligenca v svoji večini fiziško, intelektualno in moralno bolna in degenerirana in da se v življenju nekaterih političnih strank reflektira pijanost njih voditeljev. Kar se tiče posvetne inteligence, je Krekovo besedičenje prazno. V slovenskih mestih spi že ob desetih zvečer vse, med tem ko imajo drugod svoje »nočno življenje«. Pomiloščeni dr. Lampe bi morda vedel o tem kaj povedati, saj je zadnje mesece mnogo potoval. Da pa se v življenju nekaterih političnih strank reflektira pa pijanost njih voditeljev, to je gola resnica in se najboljše vidi na klerikalcih. Duševni vodja klerikalcev je dr. Krek, in da je mož pred Bogom in pred ljudmi velik pijanec, je tako znana stvar, da konstatiranje te resnice nikakor ne more biti žaljivo. »Vse zapijemo, vse zalumpamo«, bi lahko pel dr. Krek, in kako ta njegova slabost reflektira na življenje njegove stranke, to vidimo v deželnem zboru. Ta in oni se sicer čudi, da je vinski bratec dr. Krek na protialkoholnem shodu igral tako važno ulogo, češ, to je komedija. A morda se godi dr. Kreku krivica in hoče on s svojim življenjem le pokazati, kako grda razvada je pijančevanje. Na shodu je doktor Lampe pripovedoval o delovanju protestantstva proti alkoholizmu. Dejal je, da protestantsko delovanje nima na sebi skoro nič dogmatičnega, ali s tem da vlečejo, s tem se prikupljajo in s tem se širijo. Zakaj nečejo klerikalci posnemati izgleda protestantov, ko vidijo, da se na ta način dosežajo vspehi, med tem ko v katoliških deželah protialkoholsko gibanje čisto nič ne vpeva? Ali zato ne, ker iščejo pri tem delu posebnih dobičkov?

— **Kranjski deželni zbor.** Žalostno je pogledati, kaj se godi v Kranjskem deželnem zboru. Že od 22. septembra zboruje dež. zbor a še ni rešil niti ene zadeve, ker delajo klerikalni poslanci obstrukcijo in uprizarjajo v deželnem zboru škandale, kakršnih bi se sramovali najbolj pijani hlapci. V zadnjih sejah so klerikalci neprestano tratili čas, da so dež. glavarja vpraševali za take reči, o katerih dež. glavar ničesar ne ve. Pri tem so vpili in razsajali in grozili dež. predsedniku s pestjo, ker neče klerikalnih lumparij podpirati. In tako gre od seje do seje. Zdaj velja deželni zbor že skoraj dvajsettisoč kron, a po krivdi klerikalcev ni še prav ničesar storil. Vlada pravi: Če imajo Kranjci toliko denarja, da lahko prenesejo početje klerikalnih poslancev, si vlada vsaj prihrani tiste tisočake, ki bi jih sicer morala dati za podpore.

— **Koncem meseca** naredi vsak trgovec račun o svojih izdatkih in o svojih dohodkih. Računajmo torej malo, koliko je doslej veljal naš deželni zbor. Sešel se je dne 22. septembra in zboruje torej všteti dan 30. okt. 39 dni. Vsak dan velja deželni zbor na dijetah 460 K, torej znašajo samo ti stroški do 30. okt. 15.600 K. Za potne stroške poslanec na deželi se mora računati najmanj 1000 K, tiskovine pa veljajo že nad 4000 K. Skupni izdatki znašajo torej že najmanj 21.000 K. A kaj je deželni zbor v tem času storil? Vsled klerikalne obstrukcije še danes ni prišel niti do dnevnega reda, ki je bil določen za prvo sejo dne 22. septembra. Ker kmetje početje farovških poslancev mirno trpe, ni čuda, če pravi ministrstvo: Ti Kranjci morajo biti jako premožni ljudje in ne potrebujejo nikakih podpor in davčnih olajšav, ko imajo svoje veselje na taci »špasih«, kakor jih uganjajo klerikalni poslanci!

— **Znamenje časa.** Preiskovalni sodnik pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu je zaprosil pri župnem uradu v Mariboru v slovenskem jeziku rojstne date nekega obtoženca in prejel sledeči odgovor: »Wird dem k. k. Kreisgerichte in R. nach Entsprechung rückübermittelt. (L. S.) F. B. Dom-u. Stadtpfarramt Marburg. Simonič m. p. Pfarrvikar«. Tiskovina krstnega lista je dvojezična, nemška in slovenska, toda kolone so bile izpolnjene v nemščini.

— **Glas iz naroda.** Občinski odbor cerkniški je v svoji seji z dne 31. oktobra 1903 enoglasno sklenil vposlati visokemu deželnemu zboru sledečo resolucijo: Občinski odbor obžaluje, da še vedno obstrukcija zadržuje vsako stvarno delovanje v visokem deželnem zboru ter smatra isto kot nevarno orožje, katero seka smrtno rane nam davkoplačevalcem. Občinski odbor želi odkritosrčno, da naj bode v deželnem zboru že enkrat konec ničvrednemu prepiru radi volilne pravice, katere mi davkoplačevalci prav nič ne potrebujemo ter naj se že prične z rednim delovanjem v visokem deželnem zboru. Naša občina potrebuje neobhodno naprave prepotrebne vodovoda, naprave ceste Begunje-Zilce, za kar se je vložila prošnja za podporo, a vse te sklepe zadržuje ta nesrečna obstrukcija, katera seje le nemir in prepir. Visoki deželni zbor blagovoli uvaževati resnične in nujne dejanske potrebe nas ubogih davkoplačevalcev ter opustiti pogubno obstrukcijo, katera trati le čas in denar, a koristi ne prinaša nikakršne. — Sledi 23 podpisov.

— **Sadovi obstrukcije.** Deželni odbor je sklenil, da se opuste daljša dela ob Mirni in da se dosedanjemu podjetniku dovoli odslavljanje. Deželni odbor bode sicer pazil, da se ne zgodi kaka nesreča, če pa bode to dosegel, je vprašanje. Sicer pa zadeva odgovornost prismojeno obstrukcijo, ki so jo vprizorili prismojeni kmečki poslanci v deželni zbornici.

— **Grenki sad obstrukcije** morajo okusiti tudi katoliški salezijanci. Prosili so, da bi jim de-

žela plačevala ljudskega učitelja na njihovi zasebni šoli. Deželni odbor je moral prošnjo zavrniti, ker bi jo mogel dovoliti deželni zbor. Ubogi Salezijanci! Koliko časa bode knezoškof še simpatiziral z zabito obstrukcijo dr. Šusteršičevo?

— **Splošna in enaka volilna pravica.** Piše se nam: Ako bi bilo klerikalcem v resnici kaj na tem ležeče, da se da ljudstvu splošna volilna pravica, zakaj jo pa ne vpeljejo tam, kjer bi jo takoj lahko sami vpeljali. Zakaj ne razpišejo župniki, oziroma škof kar za vse cerkve cele škofije, nove velitve ključarjev na podlagi splošne in enake volilne pravice. Cerkevni ključarji so pač zastopniki ljudstva pri cerkvi, a ti se niti po sedaj veljavnem volilnem redu ne volijo, ampak jih kar župniki sami imenujejo. Kako morejo potem taki »zastopniki ljudstva«, z župnikom naložiti kar 50% prostovoljne naklade na davek z vsemi prikladami in zraven še 1 K na vsako osebo v celi fari, kar se je zgodilo v letu 1903 v neki fari na Notranjskem. Kako morejo taki zastopniki ljudstva pri cerkvenih računih dovoljevati, da si škof vsako leto 10% od vseh izkazanih dohodkov kar sam odšteje za popolnoma nepotrebne škofove zavode. Kako morejo taki zastopniki ljudstva dopuščati, da se stareje ustanovljene maše opuščajo, a ustanovna glavica porabi za škofove zavode. Kako morejo taki zastopniki dopuščati, da župniki, koji dobivajo bero od faranov za to, da opravljajo vse nedelje, praznike in sopraznike sv. maše za farane, morajo sedaj po škofovem ukazu maševati vse sopraznike plačane maše in denar odrajtovati za škofove zavode. Ali ne darujejo ravno reveži primeroma največ za razne »cerkvene potrebe?« Dajte tem revežem na podlagi splošne in enake volilne pravice priliko, da bodo vedeli, kaj se z njih denarjem pri cerkvi uganja. G. dr. Šusteršič se pa naprosi, da v prihodnji seji stavi nujni prodlog, da visoki deželni zbor naprosi škofa, kot pokrovitelja obstrukcije, za splošno volilno pravico, da svojim podrejenim župnikom zaukaže, da takoj razpišejo volitve cerkvenih ključarjev na podlagi splošne in enake volilne pravice.

— **Vzgoja v Marijanišču in kazenski sodnik.** Brumna šolska sestra N., v tukajšnjem Marijanišču zagovarjala se je danes pred kazenskimi sodnikom radi surovega pretepanja šolarja F., na katerem je skušala dovesti do absurdnosti — vzgojo s palico! Fantek ji je ušel domov, odkoder ga je oče takoj k zdravniku peljal, kije rekel da so poškodbe na šolarju — posledice nečloveškega pretepanja s topim orodjem. Ta izborna pedagoginja je imela še celo smelosti, pa svojem zastopniku dokazovati opravičenost in umestnost palice pri vzgoji, s čimer se pa seveda sodnik nikakor ni hotel strinjati in jo je po končani obravnavi obsodil na 10 K globe, dasi bi bil oster zapor na mestu, rekoč, da je to prvo pot. Tako vzgajajo pobožne sestre — dečke iz najrevnejših rodbin, no večinoma sirote. Palica bi bila drugje na mestu!

— **Glas iz naroda.** Občinski odbor glavne občine Rakek se je v včerajšnji seji soglasno izrekel proti obstrukciji in splošni volilni pravici.

— **Pravica na Koroškem.** Na Koroškem so zadnji ostanki ravnopravnosti odpravljeni. V soboto je bila razprava v Velikoveu. Tožnik, toženec in pričë so bili sami Slovenci. Vkljub temu je bila razprava nemška. Razlog je bil ta, ker je bil zagovornik toženca Nemec. Sodnik je dr. Brejcu zagrozil kontumaciranje, ako govori slovensko! Danes je dr. Brejc pred dež. sodiščem zagovarjal dva, samo slovenskega jezika zmožna Slovenca. V smislu točke 3. naredbe iz leta 1862. je zahteval dr. Brejc slovensko razpravo in odklonil slovenščine nezmožne sodnike. Sodni dvor je sklenil, da bo razprava nemška, dr. Brejc je prepovedal slovenski govoriti. Dr. Brejc se ni uklonil in dobil radi rabe slovenščine ukor. Ker je govoril vkljub temu slovenski, odvzeta mu je bila beseda. Razpravi sta bili vsled tega preloženj.

— **Shod v Preski.** Zdaj je začel že najvišji cerkveni dostojanstvenik na Kranjskem, ljubljanski škof Anton Bonaventura, krošnjariti roko v roki z Gostinčarjem. Minolo nedeljo je bil v Preski na farovškem dvorišču nekaj shod. Kaj posebnega pač ni moglo biti, ker pravi sam »Slovenec«, da je bil ta shod »dobro obiskan«. »Dobro obiskan« — to pomeni, da ni bilo dosti poslušalcev okrog farovškega hleva zbranih. In na tem shodu sta govorila Gostinčar in pa — ljubljanski knezoškof. Skoda, da nismo vedeli za to predstavo. Še fotografija bi bili najeli, da bi bil ovekovečil ta znameniti shod. In da je bil ta shod le »dobro obiskan«, je jako žalostno znamenje, kajti to kaže, da še osebni nastop škofov ne vleče ljudi na klerikalne shode na farovških dvoriščih, to kaže, da vera grozno peša. Ubogi škof!

— **Slovenci gornjeradgonskega okraja, vlada vas hoče prodati radgonskim Nemcem!** Če bi Bismarck podjarmil naše slovenske pokrajine, ne mogel bi nas pri najboljši volji bolj kruto teptati, kakor sedanja avstrijska vlada. Kakor smo iz najzanesljivejšega vira izvedeli, je vsled zvižaj proslulih sovražnikov Slovencev, Derschatte in grofa Stürgkha pravosodno ministrstvo brez vednosti Slovencev sklenilo z občino Radgona pogodbo, da se to mesto zaveže staviti novo poslopje za svoje okrajno sodišče, pravosodno ministrstvo se pa zaveže premestiti v to novo poslopje tudi okrajno sodišče za slovenski gornjeradgonski okraj. Onim, ki krajevnih razmer ne poznajo, bodi v pojasnilo povedano, da spada radgonsko okrajno sodišče pod okrožje deželnega sodišča v Gradcu, gornjeradgonski okraj pa pripada okrožnemu sodišču v Mariboru. Po tem paktu bi torej slovenski okraj gornjeradgonski dobil svoje okrajno sodišče v popolnoma drugem in ne v svojem okraju, da, še mnogo huje, to okrajno sodišče bi bilo iztrgano celo iz področja dosedanjega okrožnega sodišča. V svojih posledicah bi pa to premeščenje pomenilo zaslužjenje Slovencev gornjeradgonskega okraja v prid Nemcev za vse večne čase. Prošnje in protesti slovenskih občin so na skrivnost način izginile iz dotičnega akta, bodisi, da so jih pokradli, ali so se pa zatajile na drug način. Slovenci v

gornji Radgoni so se že davno ponudili, da postavijo za svoje sodišče novo poslopje, tudi občina Št. Jur, ki leži sredi okraja, je prosila, da se tja premesti okrajno sodišče, toda nič! Avstrijska vlada je sklenila premestiti to sodišče celo izven okraja, prodati gornjeradgonske Slovence na podlagi mešetarstva Derschatte in Stürgkha besnim sovražnikom Slovencev v nemško Radgono! Slovenci gornjeradgonskega okraja, ali je še kaj krvi v vaših žilah!

— **Občinske volitve v Dvoru.** Dne 29. oktobra je bila v Dvoru volitev. Vkljub nezasišani agitaciji od strani duhovščine je zmaga narodno-napredna stranka. Volitev se je pričela ob 9. uri zjutraj, a končala se je šele pozno v noč. Več kot pol leta so se farovski pripravljali na te volitve. Zadnje tedne so imeli tudi tajne shode, a vse jim ni nič pomagalo »Neeeč«!

— **Bodoči deželni glavar v Istri.** Puljski župan in državni poslanec dr. Ludovik Rizzi je kandidat za mesto deželnega glavarja v Istri, dasi ne zna ne besedice hrvatskega ali slovenskega jezika. Neki tržaški list, ki je v tesni zvezi z vladjo, pravi, da goji »ultraitalijanska stranka v Istri glede dr. Rizzija velike nade, ker ga smatra najspodobnejšim, da potlači odpor slovenske manjšine.

— **Odvetniški shod.** V nedeljo so imeli v Ljubljani slovenski advokatje iz Kranjske, Štajerske, Primorske in Koroške shod, na katerem so storili več važnih sklepov, kako izvajati ravnopravnost slovenskega jezika pri uradih. Samo dr. Ivan Šusteršič ni prišel na ta shod. Koliko je dr. Šusteršič za slovensko stvar, se vidi iz tega, da je dal svojega sina v nemško šolo in vzgaja iz njega sovražnika slovenskega naroda.

— **Najvišje odlikovanje.** Grand Prix je dobil domači izdelek, kranjski redilni prašek za prašiče, dr. pl. Trnkoczyja redilno in varstveno sredstvo, v mednarodni razstavi živil v kristalni palači v Londonu l. 1903 The International Food, Grocery & Allied Trades Exhibition August-September 1903 Crystal Palace London, S. E. Foreign Section.

— **Napad.** Vpokojeni dragonski stražmojster Andrej Karuza, stanujoč v Landolu, občina Hrenovica pri Postojini, je bil dne 2. t. m. od več pijanih fantov na cesti napaden in tako poškodovan, da so ga morali pripeljati v deželno bolnico.

— **Hrvatske vesti.** Požar na Reki je uničil na lesnem trgu tvrde Gerard nad 80.000 dog v vrednosti 50.000 K. — Dva tovorna vlaka sta skupaj trčila na postaji Lič pri Reki. Trije vozovi so zelo poškodovani, štirje uslužbenci so lahko ranjeni. — Umrl je v Pulči v Romunski kapitan Ljudevit Martinič, rodom iz Bakra. — Tečaj za nadaljno znanstveno in pedagoško izobraževanje učiteljskega so otvorili v Zagrebu. Tečaj vodi deželni šolski nadzornik za srednje šole Fr. Krema. — Hrvaško gledališče v Zagrebu je imelo pretečeni mesec pri 23. predstavah 14.618 kron 40 h kosmatega dohodka. — Javna ljudska skupščina se skliče 15. t. m. v Novo Gradiško za ves okraj, zahtevalo se bo: obramba hrvaškega državnega in narodnega prava, priklopljenje Dalmacije Hrvaški, popolna finančna in gospodarska samostalnost Hrvaške, splošna volilna pravica, svoboda tiska in shajanja, osebna svoboda, sodnijska neodvisnost in porota. — Na lovu se je obstreliš učitelj Schreiber v Jablanu.

— **Trgovina z dekleti v Avstriji.** V »Soči« čitamo: Pod tem naslovom prinaša »Neues Wiener Wochen-Journal« iz Gorice dopis, ki se glasi: »V goriški okolici, zlasti v slovenskih vaseh Miren, Vrtojba, Bilje, pripovedujejo, da iščejo v Aleksandriji služkinj, baje s 30 do 40 gld. mesečne plače. Službe se oddajajo samo v boljših hišah, kjer dobivajo služkinje tudi mnogo darov. Čudno pa je pri tem, da iščejo le dekleta v starosti 16 do 20 let. In res je odpotovalo v zadnjih tednih mnogo deklet, ne da bi se vstrašilo visoke potnine. Večja množica deklet odplulo je v četrtek 22. oktobra ali v petek 23. okt. iz Trsta v Aleksandrijo, in sicer so to dekleta iz Vrtojbe in Mirna. Obljube so morale biti jako vabljive, ker je takorekoč nastala med kmetijskimi dekleti prava potna epidemija. Oni, ki je pisal to vest, mora biti dobro poučen o tozadevnih razmerah v naši okolici. V Aleksandriji silijo res že kar nenavadno dekleta, ki gredo proti 20. letu, in to največ iz Dornberga, Prvačine, Bilj, Vrtojbe, Mirna, Šempasa itd., s kratka: skoro je ni vasi v okolici na Vipavsko stran, da bi ne imela svoje »Aleksandrinke«. Izgovor, da gredo iskat kruha, je jalov, ker dela ne manjka tudi doma. Seveda se slika življenje v Aleksandriji z živimi barvami, kako dobro da je tam, in ako piše katero dekle domov, kako dobro je tam in koliko zasluži, misli cela vas, da se jej godi kakor v raj. Ali temu ni tako. Vračajo pa se domu izžete in pokvarjene, in po vaseh kažejo za njimi s prstom kakor na ničvredna bitja. Tu na pr. je dosti posla tudi za — duhovnike, ko tako kričijo, da delajo za ljudstvo. Odpeljavanje deklet v starosti 16 do 20 let v Aleksandrijo pomeni veliko izgubo v marsikakem pogledu, zato je skrajno potrebno bojevati se proti odhajanju »služnic« v Aleksandrijo!

— **Ljubljansko kreditno banko ogoljufal.** Dne 30. m. m. dopoldne je prišel v ljubljansko kreditno banko tajnik hranilnice in posojilnice v Kopru Franc Pečnik in vprašal, če je že došlo od hranilnice in posojilnice nakazilo, da se njemu izplača 1500 K. Ker dotično nakazilo še ni bilo prišlo, odstranil se je Pečnik. Popoldne istega dne se je zopet zglasil v banki, in ker so takrat že imeli v rokah zadevno nakazilo, izplačati so mu zgoraj navedeno svoto. Drugi dan so šele v banki izvedeli, da je Pečnik dotično nakazilo sam pisal in podpise na nakazilu ponaredil, nakar se je stvar naznanila policiji, ki je za Pečnikom brzojavila na vse strani in je upati, da ga oblastva dobe v roke, predno se bode ukrcal na kako ladjo in se odpeljal proti Ameriki.

— **Žepna tatica.** V romarski cerkvi na Brezjah se je med mašo izvršilo več žepnih tatvin. Splošno se je sumilo, da jih je zakrivila neka Ivana Fabjan, perica iz Lupina v Istri. Ta sum se je deloma opravičil, ko je Marija Brodnik iz Spodnje Šške zapazila, ko je Fabjan segla neki ženski v žep. Ker jo je udarila po roki, je jela kričati, vsled česar je prihitel cerkovnik Josip Tavčar, ki je tatico prijel, jo iztiril iz cerkve in je izročil občinskemu odborniku Finžgarju. Ta jo je dal preiskati in našlo se je pri njej 99 K 11 vin. denarja, mala listnica takisto z denarjem, ena ženska srebrna ura, dva zlata prstana in ena srebrna broža. Orožništvo jo je izpraševalo odkod je dobila vse te stvari, toda ona je odklonila vsako izpoved. Izročili so jo sodišču v Radovljici.

— **Trije novi madjarski svetniki.** Papež Pij X. je nedavno izpolnil Madjarom vročo željo ter proglasil tri nove svetnike. To so: bivši ostrogonski kanonik Marko Körösy in jezuita Štefan Pon-gracz in Melhijor Gfodeczky.

Vsi trije so umrli leta 1619 v Köstnicah kot mučeniki. Že leta 1628 je prosil tedanji primas Peter Pazmany tedanjega papeža Urbana VIII., naj jih proglasi svetnikom. Vatikan pa je dobil najbrže premalo »napitnine«, kajti proces se je vlekel 268 let, in toliko časa so morali jezuiti mučeniki čakati v predpeklju na odrešenje. Šele leta 1896 je primas Vasárhely zadevo znova v Vatikanu urgiral. In 16. junija 1903 je papež Lev XIII. proglasil imenovane mučenike svetnikom, toda dotično bulo je izdal šele sedaj njegov naslednik. Precej potrpljenja je treba imeti bogoljubni duši, da se uvrsti med svetnike!

— **V poldrugj minuti ga obril.** Nedavno je bilo brati, da je Madjar Ferenc Baja dobil zlato kolajno in 50 cekinov nagrade, ker je nekega kosmatega moža obril v dveh minutah. Neka gospodična, ki je z njim stavila, je opravila ta posel v 2 minutah in 14 sekundah. To je napotilo brivca Costaresio v Conegliani v Italiji, da je stavil, da obrije in počese moža v poldrugj minuti. Stavilo je z njim več brivcev, a Italijan je vpričo mnogo ljudi stavo dobil. Toda mož ki mu je držal svojo glavo, se je najbrže kislil.

— **Darila za znanost v Ameriki.** Najbogatejše vseučilišče na svetu je pač ono v Čikagu. Ravno kar je kupilo poslopje za 5.800.000 K, kjer nastani šola za zdravnike. Milijonar Hubbel je podaril svojem rojstnemu kraju Java za ustanovitve kolegija 20 mil. dolarjev. Neki profesor je obljubil vseučilišču v Jale 200.000 dolarjev za metalurški laboratorij. Vseučilišče v Čikagu je znova dobilo daril 1.200.000 dolarjev za zgodovinsko preiskavanje v Egiptu in Babiloniji.

— **„Junaštvo“ ogrskih cigánov.** Pred kakimi 14 dnevi je prišla v Valencijo na Španskem ruska družba, ki je igrala in izvajala ruske narodne plesse. Bilo je nad 20 oseb med njimi tudi nekaj nenavadno lepih žensk. Vozili so se na šestih vozeh. Na letnem semnju so se Rusom pridružili ogrski cigani-muzikantje. Ko so ponoči Rusi zaspali, navalili so nanje cigani, jih zvezali, onečastili jim žene, pobrali jim ves denar in drage kostume ter zbežali z dvema najlepšima ruskimi deklicama. Ker ni nihče v mestu Rusov razumel, trajalo je dolgo, da se je našel človek, ki je oblastvim povedal, kaj se je zgodilo, dotlej pa so zločinski Cigani že daleč zbežali.

— **Minister — pretepač.** V Belgradu se je vršila nedavno neka sporna obravnava med bivšim finančnim ministrom Ljubomirom Živkovićem in nekim Milutinom Obradovićem. Pri zasliševanju prič je izjavil Obradović, da je vse, kar so povedali Živković in njegove priče, zlagano. Živković je zahteval, da je sodnik te besede dal v zapisnik, potem pa je skočil nad Obradovića ter ga oklufal. Ta pa tudi ni bil len ter je zgrabil nasprotnika. Zadržala sta se ruvati, padla sta na tla, potegnili za seboj mizo, na kateri je bil križ, evangelij in črnilo. Prihiti je moral straža, ki je razločila pretepača.

— **Cerkveno bogastvo.** Dasi nerada, mora tudi cerkev od časa do časa izkazati svoje premoženje. Tak izkaz se je nedavno obelodanil o premoženskem pokretu katoliške cerkve od leta 1830. do 1900. Cerkveni dohodki so naraščali neprestano; rasli so sicer tudi izdatki, a vendar se je vsako leto prihranila lepa svotica, in sicer je bilo preostanka leta 1830. 868.970 K, leta 1890 že 24.151.428 K, a leta 1900 pa 25.242.445 K. Kaj, ni li to lepa svotica, ki si jo je »sveta« katoliška cerkev v enem letu prihranila? Vseh dohodkov je imela cerkev leta 1900 samo v Avstriji 60.763.818 K. Vsega premoženja je izkazala 813.612.301 K! To je tolik kapital, kakor ga je izkazala cela četrtina vseh avstrijskih davkoplačevalcev za odmerjenje osebne dohodnine. Največ tega ogromnega bogastva je nakupičenega okoli stolnih

cerkev (381%) pri škofijstvih (309%) in pri kapiteljih (2192%), dočim ga je pri župnijah le 153%, pri samostanih pa 78%. Leta 1835 je znašalo cerkveno premoženje 114 milijonov, leta 1900 pa že 814 milijonov, naraslo je tedaj za okroglih 700 milijonov ali za 610%. Cerkev pa je tudi od nekdanj znala množiti in dobro naglati svoje premoženje. Dočim je imela 1845 še dve tretjini svojega premoženja v posestvih, ima danes le še jedva 1/3, vse drugo premoženje se množi po denarnih spekulacijah, borzah itd. Denar je pač ravno pri cerkvi prva moč, ost, okoli katere se sučejo molitve in blagoslovi, dasi so apostoli učili: »Ne zbirajte zakladov na tem svetu, ki jih snedo molji in rja« ...

— **Začaran kruh.** V bližini mesteca Beverley na Angleškem leži na samotni mala kmetija, kjer že dvajset let prebiva družina Websterjeva. Že nekaj časa pa se gode v tej hiši čudne reči. Ves pšenični kruh izgine brez sledu celo iz zaklenjene omare, da še skorijce ne ostane. Ko so se natančno prepričali, da niti ljudje, niti živali ne odnašajo kruha, so zapazili, da gine pšenični kruh ljudem kar pred očmi, kakor bi trohnel. Vendar se pa črnega kruha ni nikdar prijemala ta jetika, pa tudi pšeničnega ne, če so ga zapirali v kovinaste škatle, da ni prišel zrak do njega. Sosednji kmetje so nosili svoj doma pečeni pšenični kruh v Websterjevo hišo in strahoma gledali, kako je kruh kar pred njihovimi očmi ginel. Webster se bo iz te hiše izselil in kdor se hoče pečati z reševanjem tega čudeža, mu je hiša na razpolago, le kruh si mora prinesiti seboj, ker ga Webster ne bode pekel več.

— **Čuden ženski zdravnik.** V »Wiener medicinsche Wochenschrift« navaja dr. G. Olpp nekaj odlomkov iz kurioznih kitajskih medicinskih knjig. Med temi je navedeno tudi neko mesto iz debele kitajske knjige o ženskih boleznih, v katerem modruje pisatelj, kitajski zdravnik Kung-wan-lam, nastopno: »Zenske bolezni so ločijo v ozdravljive in neozdravljive in so odvisne od srca in narave dotične žene. Če slišim, da je kaka žena ponižna in dobra, da živi pošteno, kakor zapovedujejo ženski učitelji, da ljubi moževe stariše in jih časti, da služi možu in uči otroke, da se zna obrniti v hiši, da se ne boji šivanke in vode, se peča s svilorejo in rada prede, da sploh ničesar ne stori, kar ni dobro, tedaj lahko z mirno vestjo rečem: ta žena ne bo nikdar zbolela. Če pa vendar zboli, se jo lahko in hitro ozdravi. Mnogo je pa tudi žena, ki so uporne, ki druge obrekujejo in jih v nevarnost spravljajo, svojih častitih sorodnikov ne ubogajo, svoje podložne mučijo, ki gledajo samo po lepih oblekah in dobrih jedeh ne mislijo na svoje prednike, in katere imajo vseh sedem ženskih napak. Takim ženam pošlje nebo bolezen, ki prodre med sree in prečno mreno, tako da je ne more tudi najboljši zdravnik ozdraviti. To sem zapisal ženskam v svarilo, ker dobro poznam njihove bolezni!«

— **Zanimiva križarska vojska.** Škof dr. John Dowie je ustanovil v Ameriki novo versko sekto »ob ovteljev vere«. Kmalu je dobil v Čikagi mnogo pristašev ter ustanovil blizu Čikage novo mesto »Zion City«. Z novo vero pa je spojil tudi dobre kupčije. Ustanovil je banko, kjer nalagajo njegovi verniki svoje kapitale, nadalje pa je ustanovil tudi mnogo tovarn, tako da je njegovo mesto središče cvetoče industrije. S tem pa še ni bil zadovoljen, temuč je sklenil »spreobrniti« tudi prebivalce New Yorka ter v ta namen napovedal glavnemu mestu — križarsko vojsko. In res je prišlo te dni v New York nad 4000 njegovih vernikov, mož, žen, otrok, črnih, belih in rujavih. Vsi so imeli oblečene duhovniške srajce. V tej »vojski« je bilo zastopanih 70 narodnosti, da zamorejo poučevati mnogojezične Newjorčane. V New Yorku so jih veselo sprejeli ter so dobro

zabavali nad gorečnostjo križarjev, ki pa so bolj priporočali industrijske zveze s svojim novim mestom kot pa verska svoja načela.

— **Sibirska železnica meri** po najnovejših službenih podatkih 8328 km, a vsi stroški znašajo 1980 milijonov kron. Dolžina znaša od Petrograda do Vladivostoka 7718 km, od Petrograda do Port Arthurja pa 8062 km.

— **Predsednikov kapun.** Predsednik Loubet je povabil nekoč starega župnika z Montélimara k sebi na kosilo. Ker je bil župnik že star prijatelj Loubetove rodbine, prosil ga je predsednik, naj kapuna, ki je bil na mizi, razreže in razdeli, kar je sicer po starofrancoskem običaju privilegij hišnega gospodarja. Župnik se je branil, Loubet je pa le tiščal vanj, tako da se je slednjič stari mož vdal. »Po pravilih umetnosti«, pravi župnik »ga ne znam, razdelil ga bom pa po predpisih evangelija«. Vse je bilo radovedno, kako bo to storil. Mož pa je oddelil predsedniku glavo, njegovi ženi vrat, neki drugi dami eno perot, sinovoma pa vsakemu po eno nogo. Vse drugo je pridržal sebi. Ta delitev se je zdela vsem precej čudna in predsednik ga je vprašal, po katerem nauku sv. pisma je razlagati to delitev, ker o kakšni ljubezni do bližnjega ni čutili na njej ničesar. Župnik pa pravi, da je to storil po tehtnem premisleku. »Vam, ki ste gospodar, sem dal glavo; in ne mogel bi boljše označiti Vaše oblasti. Gospa Loubet pa Vam je najbližja, zatorej je dobila vrat, ki je glavi najbližje. Ona druga dama pa uaj v peroti spozna ljubeznivi simbol svojih mladih misli, ki brzo letajo od želja do upov; sinoma pa sem dal noge, da na njih spoznata, da sloni bodočnost Loubetovega imena na njih dveh in da morata srečo hiše nositi, kakor so tudi noge nosile kapuna.« Loubetova družina se je še dolgo smejala pretkanemu popu.

— **Potovanje pisateljev na državne stroške.** Kaj takega se seveda ne godi v kulturni Avstriji ali Nemčiji, temuč v »gnili« Danski. Znana danska pisateljica Karin Michaelis potuje s svojim možem, ki je tudi pisatelj, ravno kar po Nemčiji, od tam pa se podasta v Egipt. Tudi danski pesnik Skjoldborg se mudi v Berlinu, odkoder odpotuje v Italijo. Vsi trije pa potujejo na državne stroške, da si razširijo obzorje ter si nabavijo novih snovij za literarno delovanje.

— **Stara devica — psovka.** Trafikantinja Emilija Streit na Dunaju je rekla gospa Peikert: »Ti stara devica!« Streit je tožila in sodnik je razsodil, da ta beseda, posebno naglašena, pomeni razžaljenje ter je Peikertovo obsodil v 20 K globe.

— **Čudna zbirka.** V stanovanju nedavno umrlega pisatelja Gustava pl. Moserja so našli nad 200 parov najrazličnejših čevljev. Tu so zastopane vse vrste obuval, najrazličnejših časov in mod. Tudi raztrganih čevljev iz francoske ekspedicije na Rusko ne manjka.

— **Najnovejše novice.** — Uporni veliki župan. Mestni magistrat v Debrecinu je sklenil, da ne sprejema davkov. Ministrstvo je sklep razveljavilo. Magistrat je dal razveljavljenje ad acta. Ministrstvo je naročilo vel. županu, naj odstavi magistrat in župana, česar pa veliki župan ni hotel storiti. — Bivša princesinja Lujiza je odpotovala pod imenom Kohary v Italijo. — Knez Oto Windischgrätz bo imenovan spomladi ritmojstrom pri 9. huzarskem polku ter se preseli v Sopron, a šele meseca junija, ker bo do tedaj njegova soproga, nadvojvodinja Elizabeta, rodila. — Ušel je bivši podravnatelj romunskih državnih dolgov Parizianu, ki je bil zaradi znanih ponarejanj rentnih titrov obsojen v 5letno ječo in na 300.000 frankov odkodnine. — Umrli je v Gorici bivši večletni predsednik trgovinske zbornice Righetti.

*** Nevstrašeni glasbeniki.** Slovečemu glasbeniku Rossiniju je obljubil portugalski kralj Louis meh najboljšega portugalskega vina. Glasbenik je čakal, toda vina ni bilo. Rossini pa ni bil mož, ki bi dopustil, da se dana obljuba ne izpolni. Vzel je pero v roko ter pisal kralju: „Obljubili ste mi nekaj vina, gospod, a vino še ni došlo. Vaše Veličanstvo gotovo ni pozabilo na obljubo; kajti vladarji ne pozabljajo nikdar. Toda dovolite mi, da Vas opominim, da sem star, in da v moji starosti ni zgubljeni nič časa več.“ — Tudi glasbenik Liszt ni poznal strahu pred vladarji. Car Nikolaj ga je nekega dne pozval, naj mu kaj igra na klavirju. Toda med igranjem se je začel car razgovarjati s svojim pobočnikom. Liszt pa je takoj prenehal igrati. Car je dal vprašati za vzrok. Liszt je odgovoril: „Kadar car govori, mora vse molčati!“

*** Nezmotljivo sredstvo za rast dolgih las.** 23letna šivilja Karla F. v Parizu je prišla k policijskemu komisarju svojega okraja ter mu naznanila sledeče: Dva dni poprej jo je nagovoril fino oblečen gospod, ko je prišla iz delavnice ter hvalil njene dolge lase. Potem ji je ponudil za lase 1000 frankov, ter povedal, da je iznajditelj nezmotljivega sredstva za rast las. Premišljevala je o ponudbi dva dni, potem pa šla h kupcu. Ta jo je naprej fotografiral z razpuščenimi lasmi; potem ji je odrezal lase ob plečih ter jo zopet fotografiral; končno pa ji je lase čisto postrigel s strojem, da je bila glava kakor obrta ter jo tretjič fotografiral. Deklica se je razjokala, ko je se zagledala tako v ogledalu. „Iznajditelj“ pa ji ni dal 1000, temuč samo 100 frankov ter jo zapodil iz sobe. Policijski komisar je poslal brž redarja k sleparju. In res so našli v njegovem stanovanju tri fotografije deklice. Pod zadnjo fotografijo z golo glavo je bilo zapisano: „pred porabo mojega nezmotljivega sredstva“; pod drugo fotografijo, ki je kazala deklico z lasmi do pleč, je bilo zapisano „po treh mesecih“ in pod tretjo fotografijo z lasmi do kolen je bilo zapisano: „po šestem mesecu“. S temi fotografijami je delal mož potem reklamo za svoje „nezmotljivo sredstvo“. Po posredovanju policije je izplačal deklici vsaj 500 frankov.

*** Radi tatvina oproščena** je bila neka deklica pred dunajskim porotnim sodiščem, čeprav je priznala, da se je polastila tujega imetja. — 28. avgusta l. l. povabil je ravnatelj R. na cesti neki deklico v restavracijo na večerjo in tamkaj bahaje plačal z bankovcem za tisoč kron, ki ga je izvelkel iz tabačnice, kjer je imel še cel kup takega denarja. Ko se je deklica ponoči vračala domov, povabil jo je ravnatelj še za drugi dan na sestanek in deklica mu je dala tudi svoj natančni naslov. Zjutraj je pa ravnatelj zapazil, da mu manjka bankovec za 1000 kron, ki mu je moral ponoči izginiti. Ker je imel deklico na sumu, da mu je ona izmaknila bankovec, vprašal jo je tako mimogrede drugi dan v neki kavarni, kjer sta zajutrkovala, če je že menjala tisočak. Ker se je deklica delala nevedno, se je ravnatelj z malim izgovorom odstranil in dal deklico zapreti. Na komisariatu je deklica koj priznala, da je res vzela ravnatelju tisočak, toda le „v šali.“ Tako se je deklica zagovarjala tudi pred porotnim sodiščem, trdeč da bi sicer pač ne bilo dalo ravnatelju svojega pravega naslova in drugi dan ne prišlo z njim na sestanek. Porotniki so temu zagovoru verjeli in deklico z 10 proti 2 glasovoma oprostili.

*** Juha iz ptičjih gnezd.** To „delikateso“ so dosedaj čislali le na Kitajskem, zadnji čas pa je že v Londonu videti skoraj povsod v izložbah trgovin za delikatese tudi kitajska ptičja gnezda, iz katerih se pripravljajo, ako ne najboljše, pa gotovo najdražja juha. Ta gnezda so mala, podobna šiškam, ki obsejajo največ iz slin kitajskih ptičev. Cena jim je 15 K za lot. Najprej se napravi kurja juha, in k vsakemu krožniku take juhe se da eno ptičje gnezdo. Mali krožnik juhe iz ptičjega gnezda velja 5 K — 7 K 50 h. Pa še dve novi juhi sta sedaj v Londonu v modi.

Prva se imenuje „visega“ ter se napravi iz posušenega hrbtišča morskih rib. Cena 12 K za funt. Nadalje se na Angleškem v zadnjem času poje mnogo navadnih vinogradskih polžev v juhi. Samo v eni trgovini delikates v Londonu se je prodalo zadnjo sezono 100.000 takih polžev. Polži se najprej kuhajo s hišicami vred, potem se izluščijo iz hišic ter se kuhajo tri ure v rumenem vinu, v katerega se dene precej poprovih zrnec. Potem se priredijo polži s česnom, maslom in drobtinami. Toliko v navodilu našim kuharicam. Tudi žabe so sedaj na Angleškem v modi. Prodajajo se nabrane na špilje po 1 K 50 h do 2 K tucat ali pa konzervirane žabje bedrice v pušicah po 4 K.

*** Slovaski pisatelj in turist v medvedovi pasti.** Slovaški pisatelj Havlaš, ki je navdušen hribolazec, je hotel pred kratkim napraviti izlet na goro Krivan v tatranskem pogorju. Na potu po nekem gozdu je zadel z nogo v medvedu nastavljeno past, ki je takoj zaskočila in Havlaša prišla za nogo. Navzlic vsemu trudu se mož ni mogel oprostiti železnih klešč in je moral celih 24 ur prebiti v tem obupnem položaju. Šele drugega dne je šel slučajno mimo neki gozdar; misleč pa, da je v pasti se nahajajoči turist divji lovec, ga je hotel na mestu ustreliti. Havlaš je imel jedva še toliko moči, da je gozdarju pojasnil položaj. Past mu je zdrobila celo nogo, da mu jo bodo morali najbrže odrezati.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Povsod po Slovenskem

in še čez mejo razširja se od dne do dne poraba prave in najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda

iz

I. jugoslov. tovarne za kavine surogate

— v Ljubljani. —

Zahtevajte jo povsod!!

Pariz 1900

GRAND PRIX.

Loterijske srečke.

Brno, 28. oktobra.	39, 64, 17, 47, 82.
Dunaj, 24. oktobra.	46, 33, 3, 24, 86.
Trst, 31. oktobra	50, 39, 23, 67, 9
Gradeo, 24. oktobra	20, 81, 88, 55, 58,
Praga, 4. novembra.	51, 21, 68, 71, 7.
Linc 30. oktobra	39, 29, 22, 42, 72.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Gov. meso I. kg	1	32	šp. pšenič. 100 kg	27	70
" " II. "	1	12	š. koruzna " "	21	—
" " III. "	1	4	Majdova " "	36	—
Teletje,	1	50	Fižol, liter . . .	—	20
Praščič m. sv. . .	1	50	Grah, "	—	40
" pr.	2	—	Leča, "	—	30
Koštrun. meso . .	1	—	Kaša, "	—	20
Maslo	2	60	Ričet, "	—	—
Surovo maslo . .	2	40	Pšenica 100 kg	18	—
Mast praščičja .	1	80	Rž	14	50
Slanina sveža . .	1	70	Ječmen	15	—
" prek.	1	80	Oves	15	—
Salo	1	40	Ajda	18	—
Jajce	—	6	Proso, bel.	17	—
Mleko, liter . . .	—	18	" nav. "	16	—
Smetana sl. lit. .	—	80	Koruzna	15	50
" kisl.	—	80	Krompir	5	80
Med kg	1	50	Drva, trda m ³	7	80
Piščanec	1	40	" meh. "	5	50
Golob	—	50	Seno . . 100 kg	7	50
Raca	—	—	Slama	7	—
Zajec	—	—	Stelja	—	—

Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičji jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavčina brez kosti 45 kr., dunajska salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunka 1 gld. 20 kr., ogrske za mesec junij 1 gld. 80 kr., vsaki mesec 15 kr. dražji kilo, velika klobasa ena 20 kr. — Pošilja le dobro pošteno blago od 5 kg. naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Hamburg-Amerika Linie

Največje najstareje parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega **280** velikanskih parnikov.

v Ameriko zanesljivo v **6** dnevih

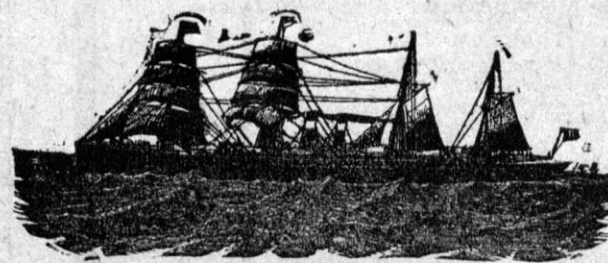
direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz **Hamburga v Novi York** ali pa v **Halifax**.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:

Hamburg-Amerika Linie

Fr. Seunig v Ljubljani

Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

Red Star Line.

Iz Antwerpena

v Ameriko.

Prve vrste parobrodj. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladji. — Nizke vožne cene.

(1626—20)

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, Bahnhofgasse 41 na Dunaji, ali pa Karol Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41.

Singer-jevi šivalni stroji

za domačo uporabo in vsako stroko fabrikacije.

Brezplačni pouk v vseh tehnikah modernega vezenja.

Singer Co. šivalni stroji del. dr.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

(1380 13)

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za prestopno leto

1904,

ki ima 366 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, ktero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je **edinole prava, starodavna „Pratika“**, ktero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo **sv. Jožefa** kot uradno potrjeno varstveno znamko. **Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratiko“**, vsako drugo zavrnite kot nepravo!!!

„Vol. Pratika“ stane 24 v.

„Vol. Pratika“ stane 24 v.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvirnih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Stanje hranilnih vlog:

17 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 400.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (89—1)0

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Srebro zveni, Zlato molči.

EDMUND KAVČIČ

lastnik kranjske rastlinske
distilacije

„Florian“

v Ljubljani.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.